

17 april 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mevr. mr. H.J.P.M. van Berckel-van der Rijken,
advocaat te Breda.

tegen:

(wijlen) **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tot zijn uittreden in [jaar] lid van de Congregatie Broeders van de
Christelijke Scholen.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 23 november 2012. Op 8 januari 2013 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van broeder [naam], Overste van de Broeders van de Christelijke Scholen. Op 2 april 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mevr. mr. H.J.P.M. van Berckel-van der Rijken.

Namens de Congregatie Broeders van de Christelijke Scholen zijn verschenen broeder [naam] en broeder [naam].

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager was de jongste uit het gezin. Vrijwel direct na zijn geboorte werden zijn ouders uit de ouderlijke macht ontzet en werd klager in een pleeggezin geplaatst. Klager viel vanaf dat moment onder de Kinderbescherming. Rondom zijn 7^e/8^e jaar, omstreeks 1953, werd klager overgeplaatst naar [internaat] in [plaats]. Klager verbleef daar eerst twee jaren in groep 1. Tot 1961 zat klager in groep 2 (ivm blijven zitten). Aangeklaagde was daar werkzaam als enige groepsbroeder van die groep.

2.2. Aangeklaagde kon doen wat hij wilde. Er ging geen liefde van de broeder uit. Al vrij snel was het duidelijk dat er sprake was van seksuele contacten tussen de jongens onderling

en dan met name met de grotere jongens uit groep 2. Aangeklaagde had twee hondjes. Aangeklaagde probeerde via zijn hondjes intiem contact met klager te krijgen. Klager werd 's nachts uit zijn bed gehaald door aangeklaagde. Klager had eerder gezien dat ook andere jongens uit bed gehaald werden, dus klager was enigszins voorbereid. In de nacht moest je dan met de hondjes van aangeklaagde spelen. De hondjes lagen in bed bij aangeklaagde, die in zijn pyjama lag. Klager zag de behaarde borst van aangeklaagde, waar de hondjes aan likten. Aangeklaagde wilde dat klager ook aan zijn borst ging likken. De eerste keer weigerde klager dat. Maar de volgende keer ontkwam hij er niet aan. Klager moest wel. Van de behaarde borst van aangeklaagde werd klager dan met zijn hoofd naar de penis gedrukt, die klager dan moest pijpen. Ook gebeurde het dat klager aangeklaagde moest masturberen. Soms gebeurde het ook dat aangeklaagde bij klager aan zijn penis friemelde. Hij probeerde dan een erectie bij klager te veroorzaken, maar dat lukte niet. Voorgaand misbruik vond met grote regelmaat plaats. Vrijwel wekelijks (soms 1 of 2 maal per week, soms ook eens per 2 weken) werd klager uit bed gehaald door aangeklaagde om bij hem in bed te komen en bovenstaande handelingen te verrichten. Dit gebeurde jarenlang.

2.3. Klager had niet de mogelijkheid zich te verzetten. Klager werd ook gechanteerd; aangeklaagde was namelijk op de hoogte van het feit dat de jongens onderling met elkaar seksuele handelingen verrichtten. Aangeklaagde dreigde ermee dat hij dat naar buiten zou brengen als klager iets tegen iemand zou zeggen over hetgeen klager overkwam met aangeklaagde. Op een gegeven moment hield het misbruik opeens op. Dit was waarschijnlijk in 1960.

2.4. In de jaren '90 raakte klager volledig de weg kwijt. Hij raakte zwaar overspannen en kwam met een burn out ziek thuis te zitten. In 2003 is hij naar zowel een psychiater als een psychotherapeut gestuurd. Tijdens die behandeling kwam al snel naar voren dat klager grote problemen had met zijn verleden, en dan ook zeer specifiek met het seksueel misbruik. Klager kreeg medicijnen tegen depressies en gebruikt deze medicijnen nog altijd. Klager staat onder controle bij zijn huisarts en het gaat nu redelijk met hem.

2.5. Het is voor klager altijd moeilijk geweest een relatie aan te gaan. Dat is nu nog steeds moeilijk. Klager is niet gehuwd en is homoseksueel. Vroeger had klager de droom om met een vrouw te trouwen en kinderen te krijgen. Hij heeft wel eens een vriendin gehad, maar dat liep fout. Klager heeft lange tijd gedacht dat hij vanwege zijn verblijf op de kostschool homoseksueel was geworden. Tot zijn 35^e jaar heeft hij zich verzet tegen zijn homoseksuele gevoelens. Klager heeft jarenlang gedacht dat seks vies was, omdat klager destijds een viespeuk was genoemd. Klager wist dat niet te plaatsen. Daarnaast is klager als gevolg van het misbruik heel erg wantrouwend geworden tegenover iedereen.

2.6. Klager wil een excuus horen van de Congregatie. Klager is er van overtuigd dat intern bekend was wat er allemaal gebeurde en daarom had ingegrepen moeten worden. Daarnaast wil klager een vervolg maken richting de Compensatiecommissie.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Overste [naam] heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde. Uit de archieven is gebleken dat aangeklaagde inderdaad in de periode dat klager in groep 2 zat, daar de enige groepsleider was. Dit was heel ongebruikelijk, echter niet is te achterhalen waarom dit het geval was. Verder is bekend dat aangeklaagde in 1961 de Congregatie heeft moeten verlaten omdat hij tot een gevangenisstraf was veroordeeld wegens seksuele contacten

met minderjarigen. Over een afschrift van het strafvonnis beschikt de Congregatie niet en verdere details over deze strafzaak, waaronder de identiteit van de slachtoffers, zijn evenmin bekend. Daardoor kan overste [naam] niet met zekerheid verklaren of aangeklaagde wegens seksueel contact met (onder andere) klager is veroordeeld, maar hij acht het door klager gestelde misbruik, gelet op voornoemde strafrechtelijke veroordeling van aangeklaagde, wel zeer goed mogelijk. Hiervoor biedt de Congregatie dan ook welgemeende excuses voor aan. De Congregatie erkent dat klager hierdoor groot onrecht is aangedaan. Ook bieden zij excuses aan voor het geval dat de toenmalige leiding van de Congregatie in gebreke is gebleven om de wantoestanden in de groep van aangeklaagde te stoppen dan wel te voorkomen.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn meer dan vijftig jaren verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden en wel dat klager jarenlang, soms 1 of 2 maal per week, soms ook eens per 2 weken, aangeklaagde (vaak oraal) heeft moeten bevredigen. Ook zat aangeklaagde regelmatig aan het geslachtsdeel van klager. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal ter zitting heeft verteld. Daarnaast is duidelijk geworden dat aangeklaagde strafrechtelijk is veroordeeld wegens seksuele handelingen met minderjarigen en ten gevolge daarvan de Congregatie in [jaar] heeft moeten verlaten. Daar komt bij dat de klachten tegen aangeklaagde met de nummers 2010 T 066 en 2012 T 916 (1) (laatstgenoemde klacht van soortgelijke aard) ook gegrond zijn verklaard.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas ongeveer 9 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie Broeders van de Christelijke Scholen, de klacht gegrond te verklaren, te erkennen dat het seksueel misbruik zoals gesteld heeft plaatsgevonden en namens de Congregatie excuses aan te bieden en spijt te betuigen voor het klager aangedane leed.

Dit advies is vastgesteld op 17 april 2013 door mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel, voorzitter, de heer prof. dr. H.B.M. van de Wiel en de heer W.A.M.C. Mol, leden, bijgestaan door mr. M. van der Meulen griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.